

עמירם אזוב

צליחה

60 שעות באוקטובר 1973

צליחה - 60 שעות באוקטובר 1973, מאת עמירם אזוב, הוצאת דביר, 2011.

זהו הספר הראשון העוסק באופן מקיף במבצע הצליחה, שלא מנקודת הראות של יחידה מסויימת שהשתתפה במערכה. אזוב מצליח ליצור תמונה מקיפה וקוהרנטית של מבצע הצליחה החל מהמהלכים הקריטיים של המלחמה בחזית הדרום שקדמו לצליחה ואשר השפיעו על התנאים שבהם יצא מבצע הצליחה לדרך, ועד להתחלת הזרמת אוגדה 162 לגדה המערבית של התעלה בליל ה-17-18 לאוקטובר. אזוב מתאר בפירוט את ההכנות לצליחה בתוך הכאוס הכללי שחזית הדרום בכלל והגזרה המרכזית בפרט היו נתונות בו, את מהלכי הקרב העיקריים, הכשלונות והכשלים, ובסופו של דבר - הצלחת המבצע. כפי שהוא מדגיש - "גם כשנתקל במכשולים שלפרקים נתפסו בלתי עבירים, גם כשספג אבדות בסדרי גודל שאיש לא צפה, גם כשיחידות לוחמות שלמות התפרקו - צה"ל זרם מערבה, ולא חדל מזרימתו עד שהוכרזה הפסקת האש". הספר עוסק לא רק בתיאור הלחימה, אלא גם בניהול המערכה ברמות הפיקוד והמטכ"ל, תוך תיאור בעיות הפיקוד והשליטה, התככים והפוליטיקה האישית והמפלגתית, שהיה להם חלק מהותי בניהול המערכה.

עם זאת, כשמגיעים לפרטים, יש בספר אי דיוקים, פרטים שלא נבדקו עד הסוף ואף סתירות בתיאור קטעים של המערכה, שדווקא אינן נובעות מגרסאות סותרות אלא מחוסר עקביות בכתיבה, דבר שיכול היה להיפתר בעריכה מקצועית.

בנוסף, מבחינה מתודולוגית הספר לקוי. אין בספר מערכת מסודרת ומתודית של מראי מקום וציון מקורות, אלא מערכת מקרית וספורדית שאי אפשר ללמוד ממנה דבר על המקורות שעליהם הסתמך המחבר. יש לכך סיבה, והיא מאבק שמנהל המחבר עם מחלקת היסטוריה בצה"ל, אשר מונע ממנו לפרסם את מקורותיו. אולם הדבר פוגע בערכו של הספר כמקור שאפשר להסתמך עליו.

למרות הליקויים הללו, הפוגמים גם בהנאה מקריאת הספר, זהו ספר חובה לכל מי שמתעניין במערכה על הצליחה.

עודד מגידו